

ANALÝZA

9. 10. 2012

**PRŮMYSL: ZASÁHNE NÁS OCHABUJÍCÍ EVROPSKÁ
POPTÁVKA PO AUTOMOBILECH?**

Český průmysl v srpnu oslabil i díky poklesu produkce automobilů. Automobilkám se může ztenčit také zásoba práce – objednávky ze zahraničí i nové zakázky z tuzemska jim poklesly výrazněji než za průmysl jako celek. Co se bude dít?

Český průmysl vyrobil v srpnu 2012 reálně jen o 8,3 % více produktů než za průměrný měsíc roku 2005. Přitom ještě v červnu o více než pětinu. Děje se něco dramatického? Nikoli, taková i větší vybočení v jednotlivých měsících jsou obvyklá. Záleží na trendu a podle něj jsme byli v srpnu v přírůstku produkce o zhruba 17 % výš oproti průměru roku 2005, počátkem letošního roku o 20 %. Relativně značné výkyvy i sezónně očištěných dat však indikují, že od května se českému průmyslu daří hůř.

Očekávání pro ČR příznivější než pro zbytek EU

Ale ani světovému zpracovatelskému průmyslu se nevede dobře, na rozdíl od aktivit v sektoru služeb, které pokračují v růstu. I když index nákupních manažerů ukazuje pokles ve zpracovatelském průmyslu ve světě již třetí měsíc za sebou, obavy vzbuzuje především vývoj nových zakázek. Ale ve světle pokračujícího - i když velmi mírného - dalšího zhoršování kompozitního předstihového indikátoru v Německu, nemluvě např. o Itálii či Španělsku, je vývoj v České republice podstatně příznivější. Prakticky ve všech zemích sledovaných společností Markit, která výzkum provádí a produkuje, se ukazuje smrštění aktivity ve zpracovatelském průmyslu v měsíci srpnu. Výjimku tvoří pouze několik zemí náležejících do skupiny rychle rostoucích světových ekonomik, a to kromě Indie a Ruska také Indonésie, Jižní Afrika a Mexiko, mezi něž se ještě vklínila Kanada a po dlouhé recesi oživující Irsko. Česká republika patří do druhé čtvrtiny zemí, kde se očekává pokles ve zpracovatelském průmyslu jen velice mírný (spolu s USA, Velkou Británií nebo např. Nizozemím či Brazílií). Vedla si červenci i v srpnu lépe než výhled pro Rakousko, Švýcarsko nebo i Čínu, u nichž se slabší očekávání ve zpracovatelském průmyslu v srpnu proti červenci dále zhoršila.

Poslední čtvrtina zemí, v nichž je indikovaný pokles aktivity ve zpracovatelském průmyslu největší, zahrnuje kromě Řecka, Itálie a Španělska však bohužel i Německo. Přitom to spolu s Čínou v budoucnu zřejmě určí i osud průmyslu exportně orientovaných menších ekonomik vázaných na ekonomickou úspěšnost těchto dvou zemí.

Vývoz aut z ČR – tradičně slabý srpen

Srpnová data o exportu aut bývají tradičně nejslabší z celého roku. Meziroční pokles jejich vývozu o 5 % nebyl dokonce ani tak silný jako loni (-12,9 %) a také v roce 2010 byl srpnový export aut z ČR vyšší meziročně jen o 8,7 %, když v průměru za tento rok stoupl o více než 30

ANALÝZA

% . Je tu však jedno varování, které se v předchozích dvou letech nevyskytovalo. A sice fakt, že z průmyslových odvětví EU je to právě výroba aut a jejich dílů, která má absolutně nejnížší očekávání nových zakázek i výrobní aktivity pro příští tři měsíce. I když útlum je v EU indikován pro téměř všechna průmyslová odvětví s výjimkou farmaceutického průmyslu, softwarových a finančních služeb a také výroby nápojů, je propad očekávání pro automobilový průmysl nejstrmější. Pokud tedy očekávané výrazné ochlazení poptávky po autech zasáhne i jejich český export – nemusí tomu však bezpodmínečně být s ohledem na silící vývozní orientaci na mimoevropské trhy – promítne se tato skutečnost i do vývoje produkce českého průmyslu.

Co indikují nové objednávky?

Nové zakázky pro automobilový průmysl rostly od března loňského roku rychleji než nové průmyslové zakázky celkem, s výjimkou loňského a letošního srpna. U zahraničních zakázek tomu bylo podobně, i když nižší tempo oproti celkovým zakázkám pro průmysl bylo charakteristické spíše pro jarní měsíce. Letos zahraniční poptávka po autech z ČR značně kolísá, v klesajícím trendu (celkem třikrát byla meziročně nižší). Největším rizikem je německé oslabování. Na jeho trh směřuje zhruba 20-25 % aut exportovaných z České republiky, letos za prvních sedm měsíců to bylo 22,4 %. Spojitost s výše zmíněnými problémy na německém trhu však ukazuje skutečnost, že v srpnu klesl podíl Německa na exportu aut z ČR pod pětinou hranici (19,4 %), což se naposledy stalo v závěru roku 2009 a poté v únoru 2010 (v té době již ustupoval efekt německého „šrotového“, které se naopak zavádělo v dalších cílových zemích českého automobilového exportu). Vývoz dílů a příslušenství motorových vozidel do Německa byl slabší jako každý srpen, ale k poklesu proporce nedošlo. Naopak, německý podíl ve výši 44,6 % celkového vývozu automobilových dílů z ČR, byl v srpnu dokonce vyšší než průměr za prvních sedm měsíců (42,2 %). Export dílů tedy na rozdíl od vývozu hotových vozů postižen nebyl. Nemusí to však být trvalé: předstihový indikátor celkové výkonnosti německé ekonomiky (tj. kromě průmyslu i aktivity ve službách) byl totiž v srpnu na nejnížší hodnotě za posledních 38 měsíců, což pro náš export do Německa - pokud je tato země jeho cílovou destinací - nic dobrého nevěští.

Megatrendy a současnost

Automobilový průmysl v České republice již nyní zachycuje megatrendy v odvětví, které byly nastíněny loni v říjnu v jednom z příspěvků na mezinárodní vědecké konferenci pořádané katedrou podnikové ekonomiky VŠE. Především v tom, že hráčem čísla jedna bude Asie. Nejen v potenciálu růstu trhu, ale zřejmě i jako budoucí centrum výzkumu a vývoje. Začíná se prosazovat i směr opačný, kdy asijské investiční hledají v Evropě firmy oslabené recesí, ale s klíčovými technologiemi. Důraz na ně může být jedním z budoucích scénářů vývoje automobilového průmyslu v globálním měřítku, ale stejně tak jím může být snaha vyrábět auta co nejlevněji, v základní výbavě (pokud oslabení světové ekonomiky bude trvat delší dobu). Další dominující směr může určit např. „zelený proud“ (auta s nízkými emisemi, s ekologickými certifikáty) a s ním spojená rozsáhlá řešení mobility.

Uvidíme, který směr převáží. Aktuálně je však prvořadou starostí oslabená poptávka v Evropě, kam směřuje 78 % našeho vývozu aut a 86 % exportu jejich dílů. V srpnu se v obou případech

ANALÝZA

podíly evropského trhu snížily. Přes silnou dynamiku vývozu do jiných teritorií by však „evropský výpadek“ mohl být v dohledné době nahrazen jen stěží.

Drahomíra Dubská
oddělení svodných analýz

Více na:

<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cpru100812.doc>

<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cvzo100812.doc>

psáno pro cfoworld.cz